§ 7 Dnr. S 2024-1138

Utredningen *Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp* – förslag till remissvar

Beslut

Stiftsstyrelsen **beslutar** i enlighet med beredningsgruppens förslag

att synpunkter på utredningen *Kyrkan och skogen - Ansvar, handling och hopp.* ska lämnas till Kyrkokansliet enligt bifogat remissvar (*se protokollsbilaga 1*).

Ärendebeskrivning

Luleå stift har av kyrkokansliet inbjudits att lämna synpunkter på utredningen *Kyrkan och skogen - Ansvar, handling och hopp* med förslag till ändringar i kyrkoordningen. Stiftet har behandlat ärendet i en av stiftsstyrelsen särskilt tillsatt beredningsgrupp. Stiftsstyrelsen har nu att avge remissvar.

I uppdraget som remissinstans ligger att ge kyrkokansliet synpunkter på förslagen i utredningen. Utredningen har ännu inte varit föremål för behandling i kyrkostyrelsen. Remissvar ska ha inkommit till Kyrkokansliet senast den 25 februari 2025.

Utredningens förslag

Mot bakgrund av ett uppdrag från kyrkomötet beslutade kyrkostyrelsen i december 2022 om direktiv för utredningen om hållbarhet i Svenska kyrkans skogsbruk. Utredningens uppdrag har handlat om utformningen av kyrkoordningens bestämmelser för att säkerställa en så ekologiskt, ekonomiskt, socialt samt andligt och existentiellt hållbar skogsförvaltning som möjligt, där vikten av aspekter som mänskliga rättigheter, biologisk mångfald och klimatet ska förtydligas.

I utredningen *Kyrkan och skogen - Ansvar, handling och hopp* presenteras ett antal förslag på kyrkoordningsändringar och inriktningsbeslut. Utredningen föreslår att kyrkan gemensamt tar ansvar för ett hållbart skogsbruk och förslagen berör samtliga enheter inom Svenska kyrkan.

Utredningens förslag innehåller två delar. Ändringar införs i kyrkoordningen som medför fler perspektiv- och ett större fokus på hållbarhet samt förändringar som ger kyrkostyrelsen ett större ansvar för kyrkans skogsförvaltning genom stärkt styrning och tillsyn. Den andra delen handlar om beslut som kyrkostyrelsen föreslås fatta utifrån detta stärkta mandat.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

- Ändringar införs i kyrkoordningen som anger att "andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet" ska säkerställas i förvaltningen samtidigt som skrivningen om förvaltning för bästa möjliga uthålliga totalavkastning utgår.

- Kyrkostyrelsens styrning och tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna utvidgas bland annat genom att kyrkostyrelsen ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen, krav på vidtagande av åtgärd ska kunna ställas och kyrkostyrelsen ges möjlighet att hålla inne del av stiftsbidrag vid allvarliga brister i förvaltningen.

- Skrivelsen i kyrkoordningen om skydd av biologisk mångfald och kulturmiljö ges en starkare formulering där begreppet "beaktas i skälig omfattning" utgår.

Forts. § 7

- Församlingarnas inflytande stärks genom en ny paragraf i kyrkoordningen. En församling ska informeras och dess synpunkter inhämtas vid planering av insatser inom deras geografiska område.

- Den urfolksrättsliga principen om fritt och informerat förhandssamtycke, FPIC, införs i kyrkoordningen.

- Ändringar görs i kyrkoordningen för att församlingar och pastorat med andelstal i prästlönetillgångarna ska kunna kompenseras vid en omställning av Svenska kyrkans skogsbruk. För att möjliggöra en sådan modell föreslås dels införande av en hållbarhetsavgift för samtliga församlingar i Svenska kyrkan, dels en möjlighet att minska den andel av nettovinsten från förvaltningen av prästlönetillgångar som stiften ska betala in till nationell nivå.

Förslag till beslut som kyrkostyrelsen föreslås fatta innefattar bland annat:

- Arealer avsatta för naturvårdsändamål ökas och ges en tydligare profil genom att benämnas områden för biologisk mångfald och klimat. Den produktiva skogsmarken delas in i tre kategorier: Områden för biologisk mångfald och klimat (kolinlagring), Områden för anpassat trakthyggesbruk och Områden för naturnära skogsbruk. Kategorierna är preciserade i procentsatser av skogsbrukets areal som är angivna att gälla nationellt.

- Förslag läggs fram kopplade till rennäring och samisk kultur. Så som att skogsbruket anpassas till renskötselns behov, möjlighet skapas genom avtal för organisationer med anknytning till det samiska folket att nyttja kyrkans skog för att hämta slöjdämnen, dialog etableras på strategisk nivå mellan företrädare för de samiska organisationerna och svenska kyrkan samt att samiska företrädare ges möjlighet till ersättning vid deltagande i samråd.

- Utredningen föreslår även ett antal insatser för att stärka genomförandet av den föreslagna omställningen. Dit hör bland annat att bredda de årliga uppföljningarna med stiftens PLT-förvaltningar, skapande av ett råd på nationell nivå som ska bistå kyrkostyrelsen med sakkunskap och inrättande av en tjänst med skogsekologisk inriktning vid kyrkokansliet.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Förslaget till remissvar

Den av stiftsstyrelsen utsedda remissgruppen föreslår att synpunkter på utredningen lämnas till Kyrkokansliet enligt bifogat remissvar (*se protokollsbilaga 1*).

Barnkonsekvensanalys

Luleå stifts remissvar bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för barn.

Stiftsstyrelsen diskuterade frågan och det av beredningsgruppen framtagna förslaget. Ledamöterna Ingela Eriksson och Monica Lindmark yttrar sig och presenterar ett alternativt förslag på remissvar som de yrkar stiftsstyrelsen att anta (*se protokollsbilaga 2*).

Forts. § 7

Ordföranden konstaterade att två förslag till beslut om remissvar förelåg. Ordföranden ställde Ingela Erikssons och Monica Lindmarks alternativa förslag på remissvar mot beredningsgruppens förslag på remissvar. Efter omröstning med acklamation fann ordföranden att Stiftsstyrelsen beslutar att anta beredningsgruppens förslag till remissvar.

Ingela Eriksson och Monica Lindmark reserverade sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Svenska kyrkan

Välkommen att delta i remissarbetet kring Svenska kyrkans skogsutredning

Läs detta innan du/ni besvarar remissformuläret!

Remissformuläret är riktat till de remissinstanser som kyrkostyrelsen angivit för skogsutredningen, nämligen församlingar, pastorat, stift och nämnderna på den nationella nivån.

För att flera personer ska kunna mata in svar i samma formulär behöver det påbörjade formuläret sättas på paus. Då erhålls en unik länk till just det formuläret som kan delas med berörda parter. Formuläret sätts på paus genom att du klickar på de två lodräta strecken som sitter mellan knapparna för "tillbaka" och "nästa" längst ner på sidan.

Denna pausfunktion kan också användas om ni vill uppta remissarbetet vid ett senare tillfälle.

De fält där du/ni ombeds att skriva egen text rymmer 25 000 tecken. I dessa fält är det även möjligt att klippa in text från andra dokumnet.

Remissformuläret kan också skrivas ut (se symbol i övre vänstra hörnet) för att underlätta besvarandet.

I formuläret tillfrågas du/ni inledningsvis om din/er övergripande uppfattning om utredarens förslag.

Därefter tillfrågas du/ni om utredarens samtliga förslag, vilka återges ordagrant som de presenteras i betänkandets kapitel 12 "Överväganden och

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

förslag" (rutorna).

När det gäller de förslag som förutsätter ändringar i kyrkoordningen framgår dessutom nuvarande och av utredaren föreslagen lydelse i kyrkoordningen.

Vilken remissinstans avger svaren i följande remissformulär (Luleå stift)

Vilken/vilka funktioner är delaktiga i arbetet med att svara på remissen? (Du kan ange flera alternativ)

- ☐ **Biskop**
- ☐ Egendomschef
- ☐ Egendomsutskott/-nämnd
- ☐ Kyrkoherde
- ☐ **Stiftsdirektor/kanslichef el. motsvarande**
- ☐ **Stiftsstyrelse/kyrkoråd**
- ☐ **Annan, nämligen**

  Av stiftsstyrelsen utsedd beredningsgrupp bestående av stiftsdirektor, stiftsjurist, stiftsjägmästare, stiftsteolog, stiftets samordnare för hållbarhetsfrågor samt Egendomsutskottets och Arbetsutskottets presidier.

Vad är din/er övergripande uppfattning om skogsutredningens förslag?

- ☐ Mycket positiv
- ☐ **Ganska positiv**
- ☐ Varken negativ eller positiv
- ☐ Ganska negativ
- ☐ Mycket negativ

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

12.1.1 Ansvar, handling och hopp (s. 314)
Utredningens förslag: Det är utredningens tydliga slutsats att den framtida förvaltningen av Svenska kyrkans skogsbruk bör ske genom förverkligande av flera mål i ett helhetsperspektiv. Svenska kyrkans skogsbruk ska bidra till att skapa ett varierande och multifunktionellt landskap med en mångfald av brukningsmetoder där fler värden kan levereras samtidigt, såsom andliga och existentiella värden, ekonomisk avkastning, biologisk mångfald, klimatnytta, ekosystemtjänster i övrigt och social välfärd. Utredningens ambition är att föreliggande förslag ska bidra till en samlad och enig kyrka som genom ansvarstagande och handling bidrar till hopp.

- ☐ **Tillstyrker**
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ Avstyrker
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift ser att skogsutredningens huvudförslag motsvarar den inriktning som Luleå stift strävar mot, där skogen inte bara är en ekonomisk resurs, utan också fyller många andra behov och där hänsyn tas till många olika värden i bruket av den.

På några punkter är Luleå stift mer tveksamt till utredningens förslag. Det gäller förslag som riskerar att leda till överbyråkratisering och centralstyrning och förslag som är otydliga eller alltför detaljerade och riskerar att spä på konfliktlinjer snarare än att skapa enighet och samling.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Luleå stifts uppfattning är att många av utredningens önskade riktningsförändringar redan idag utförs inom PLT förvaltningarna. Samtidigt finns det en längtan efter tydligare mål på en övergripande nivå.

Frågar man människor lokalt som vistas i och i närheten av kyrkans skog finns en medvetenhet om att kyrkan tar ett stort ansvar för dessa frågor och sköter skogen mindre intensivt än de stora skogsbolagen.

Luleå stift menar att den strävan efter samling och enighet som uttrycks är positiv. Vi behöver komma ifrån den polarisering som råder i skogsdebatten och skapa större förståelse och respekt mellan olika parter.

12.2.1 Förtydligad styrning av förvaltningen (s. 318)

Utredningens förslag: Kyrkoordningen ändras för att stärka styrningen av förvaltningen av prästlönetillgångar och för att säkerställa en hållbar förvaltning. Kyrkostyrelsen ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen.
Ändrad paragraf: 46 kap. 3 § andra stycket

Nuvarande lydelse
Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Föreslagen lydelse
Kyrkostyrelsen *ska besluta om mål och inriktning för förvaltningen av prästlönetillgångarna, och* får *även* utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ Tillstyrker
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ **Avstyrker**
- ☐ Ingen uppfattning

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Kommentera gärna ovanstående svar

Ursprunget och syftet med prästlönetillgångarna talar för en fortsatt lokal förvaltning av dessa tillgångar. Redan i nuvarande bestämmelse har kyrkostyrelsen möjligheten att utfärda närmare bestämmelser om förvaltningen av prästlönetillgångarna gällande exempelvis avsättningar och skogsbruksmetoder. Frivillig samverkan sker exempelvis genom Stiftens certifieringsförening där en gemensam skötselhandbok och rutiner kring skogsbruk och certifiering finns framtagen.

Luleå stift menar därför att den föreslagna ändringen inte leder till förändring i sak. Utifrån den övergripande inriktningen med flera hållbarhetsdimensioner och utredningens förslag om att stärka uppföljning och gemensam strategisk utveckling menar vi att den förändring som föreslås här inte är nödvändig. Risken är att den leder till onödig centralstyrning utifrån en målstyrningsmodell som inte går ihop med det tillitsbaserade arbetssätt som utredningen förespråkar.

12.2.2 Hänsyn tas till samtliga hållbarhetsdimensioner (s. 319)

Utredningens förslag: Prästlönetillgångarna ska förvaltas ändamålsenligt och resurseffektivt. Andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen. Nuvarande skrivning om högsta möjliga totalavkastning utgår.

Ändrad paragraf: 46 kap. 3 § första stycket

Nuvarande lydelse

Prästlönetillgångarna ska förvaltas *så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Föreslagen lydelse

Prästlönetillgångarna ska förvaltas *ändamålsenligt och resurseffektivt. Andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ska säkerställas i förvaltningen*. Tillgångarna ska därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ **Tillstyrker**
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ Avstyrker
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Den föreslagna formuleringen är väl motiverad, såväl utifrån Svenska kyrkans tidigare ställningstaganden i fråga om hållbarhet, klimaträttvisa och försoning med det samiska folket som utifrån en teologisk helhetssyn på människans relation till skapelsen. Redan idag har en fokusförskjutning skett, från ekonomisk avkastning till en bredare palett av hänsyn och prioriteringar. Det är bra att detta tydliggörs i kyrkoordningen.

Det är viktigt att innebörden av hållbarhetsdimensionerna tydligt definieras när Kyrkostyrelsen utfärdar sina närmare bestämmelser.

Luleå stift vill uppmärksamma att remissfrågans inledning inte korrekt återger lydelsen i kyrkoordningen när den talar om "högsta möjliga totalavkastning" medan det I kyrkoordningen står "bästa möjliga uthålliga totalavkastning", vilket ger ett annat helhetsintryck.

12.2.3 Skyddet av biologisk mångfald stärks (s. 320)

Utredningens förslag: Biologisk mångfald ska skyddas och främjas i förvaltningen. Dagens skrivning om skälig

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

omfattning utgår därmed.
Ändrad paragraf: 46 kap. 8 § första stycket

Nuvarande lydelse
Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning*.

Föreslagen lydelse
Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *biologisk mångfald skyddas och främjas och kulturmiljövårdens intressen beaktas*.

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

☐ Tillstyrker

☐ **Tillstyrker delvis**

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift ställer sig bakom förslagets syfte och inriktning. Utifrån dagens klimatnödläge och insikten om att många arter av både djur och växter är hotade, är det bra att skyddet för biologisk mångfald stärks.

Den föreslagna skrivningen tydliggör att naturvård har ett egenvärde och inte bara är att betrakta som undantag att beakta "i skälig omfattning" i relation till ett annat huvudvärde, ekonomisk avkastning.

Vilken typ av åtgärder detta konkret kräver, behöver studeras och operationaliseras inom ramen för gemensamma uppföljningar och utvecklingsarbete.

Luleå stift vill dock framhålla att det är viktigt att en sådan bestämmelse utformas på ett sätt som inte ökar gapet mellan förväntningar på hur förvaltningen ska ske och vad som är praktiskt genomförbart. Det gäller särskilt tillämpningen av ordet "skyddas" i sammanhang med biologisk mångfald. Där krävs tydlighet gällande vilka gränsdragningar som gäller.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

12.2.4 Skyddet av kulturmiljövården stärks (s. 321)
Utredningens förslag: Kulturmiljövårdens intressen ska beaktas. Dagens skrivning om skälig omfattning utgår därmed.
Ändrad paragraf: 46 kap. 8 § första stycket

Nuvarande lydelse
Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen beaktas i skälig omfattning*.

Föreslagen lydelse
Vid förvaltningen av prästlönefastigheterna ska *biologisk mångfald skyddas och främjas och kulturmiljövårdens intressen beaktas*.

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ **Tillstyrker**
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ Avstyrker
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Bevarade kulturmiljöer är viktiga ur socialt och andligt hållbarhetsperspektiv. Den föreslagna skrivningen tydliggör att kulturmiljövård har ett egenvärde och inte bara är att betrakta som undantag att beakta "i skälig omfattning" i relation till ett annat huvudvärde, ekonomisk avkastning.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Vilken typ av åtgärder detta konkret kräver, behöver studeras och operationaliseras inom ramen för gemensamma uppföljningar och utvecklingsarbete.

12.2.5 Försiktighet ska iakttas (s. 321)

Utredningens förslag: Förvaltningen ska vidta de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs för att motverka skada för naturmiljö- och kulturmiljövården.

Ändrad paragraf: ett nytt andra stycke införs i 46 kap. 8 §

Föreslagen lydelse

För att motverka att en åtgärd i förvaltningen av prästlönefastigheter medför skada för natur- eller kulturmiljövården ska de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som behövs vidtas.

Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ Tillstyrker
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ **Avstyrker**
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift har inget att invända i sak men undrar om denna paragraf verkligen tillför något. Det bör ligga i den tidigare formuleringen om att skydda biologisk mångfald och beakta kulturmiljövårdens intressen att detta inbegriper att iaktta försiktighet och vidta de åtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som detta kräver. Dessa frågor regleras även i nationell lagstiftning.

Föreslagen paragraf bedöms inte behövas då dess syfte redan täcks in av andra

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

bestämmelser.

12.2.6 Församlingarnas inflytande stärks (s. 322)

Utredningens förslag: En församling ska informeras om insatser som egendomsförvaltningar planerar inom deras geografiska område. När övergripande planering sker behöver också församlingens synpunkter inhämtas och beaktas.

Ny paragraf: 46 kap. 9 a §

Föreslagen lydelse

Stiftet ska informera en berörd församling om insatser och den hänsyn som planeras i förvaltningen. Vid övergripande planering av förvaltningen ska berörd församlings synpunkter inhämtas och beaktas.

- ☐ **Tillstyrker**
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ Avstyrker
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positivt till att dialogen mellan stiften och församlingarna förstärks på denna punkt. Kommunikationen behöver föras på ett sådant sätt att ingen församling överraskas av avverkning av skog i dess närhet och så att stiftet får möjlighet att motivera sina åtgärder och få återkoppling från berörda församlingar. Vi uppskattar också att barn och unga särskilt nämns och att deras synpunkter ska inhämtas.

Hur samråden ska genomföras i praktiken bör konkretiseras inom ramen för det lokala arbetet i varje stift. Här kan FSC:s modell för samrådsförfarande i princip 4 vara en god utgångspunkt. Vi konstaterar att alla samrådsförfaranden kräver personella resurser, något som måste beaktas när resurssättning för PLT görs.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

12.2.7 Tillsynen av förvaltningen utvecklas
I 46 kap. 5 a – 5 d §§ kyrkoordningen anges hur tillsyn och uppföljning av förvaltningen av prästlönetillgångar utformats.

Kyrkostyrelsen ska kunna ställa krav på åtgärd (s. 322)
Utredningens förslag: Kyrkostyrelsens nuvarande tillsyn utvidgas genom att krav på vidtagande av åtgärd ska kunna ställas.
Ändrad paragraf: 46 kap. 5 a §

Nuvarande lydelse
Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltning.

Föreslagen lydelse
Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning av prästlönetillgångarna. I tillsynen ingår *utöver krav på vidtagande av åtgärd även* råd, stöd och hjälp i frågor som rör förvaltning.

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Luleå stift menar att utredningens förslag innebär en väsentlig förskjutning i fråga om kyrkosyn. Grundprincipen i kyrkoordningen är att stift och församlingar utgör pastorala nivåer medan nationell nivå utövar företrädarskap och stöd till stiften. Beslut ska fattas så nära utförandet som möjligt. Med förslaget ges nationell nivå större makt än på nästan något annat område inom kyrkostyrelsens mandat.

Luleå stift menar dessutom att tillsyn handlar om förtroendebyggande. Här befinner sig kyrkostyrelsen i samma situation som stiftens biskopar, som utövar tillsyn över församlingarna utan att ha sanktionsmöjligheter till sitt förfogande.

Luleå stift menar att de uppföljningsprocesser som utredningen föreslår måste bygga på förtroende och tillit och att en gemensam kunskapsbas och strategi byggs upp tillsammans. Det är svårt att kombinera tillitsbaserad styrning med ensidiga krav på åtgärder och hot om sanktioner. Visar det sig att uppföljningsprocessen inte räcker till, kan det i ett senare skede bli aktuellt att införa bestämmelser av detta slag, men vi ser inte att det är nödvändigt i nuläget.

Dessutom ställer detta stora krav på kompetens och lokalkännedom hos kyrkostyrelsen, något som skulle kräva betydande personella resurser. Med den inriktning mot att snarare krympa kyrkokansliet, som kyrkomötet aviserat, har vi svårt att se hur kyrkostyrelsen skulle ha resurser att komma med sådana konkreta åtgärdskrav.

Stiftsbidrag ska kunna hållas inne (s. 323)
Utredningens förslag: Vid allvarliga brister i förvaltningen av prästlönetillgångarna får kyrkostyrelsens hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits. Nuvarande skrivning om att kyrkostyrelsen ska tillskriva kyrkomötet utgår.
Ändrad paragraf: 46 kap. 5 c §

Nuvarande lydelse
Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

brister i ett
stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *ska* kyrkostyrelsen *genom en skrivelse till kyrkomötet föreslå de åtgärder som föranleds av stiftets agerande. Till skrivelsen ska fogas ett yttrande från stiftet.*

Föreslagen lydelse
Om kyrkostyrelsen i sin tillsyn uppmärksammar allvarliga brister i ett stifts förvaltning av prästlönetillgångarna, *får* kyrkostyrelsen *hålla inne del av stiftsbidraget enligt 44 kap. 14 §, tills åtgärd angiven av kyrkostyrelsen vidtagits.*

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ Tillstyrker
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ **Avstyrker**
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift ställer sig negativt till innehållande av stiftsbidrag som sanktionsåtgärd. Detta skulle motverka det tillitsbaserade arbetssätt som behövs för att kunna dra åt samma håll i skogsförvaltningen. Nuvarande regelsystem bedöms vara tillräckligt.

Uppföljningen utvecklas och stärks (s. 323)
Utredningens förslag: Ordet samråd ersätts med uppföljning.
Ändrad paragraf: 46 kap. 5 d §

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Nuvarande lydelse
Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiften för *samråd om* förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Föreslagen lydelse
Kyrkostyrelsen ska minst en gång varje år kalla till överläggningar med företrädare för stiften för *uppföljning av* förvaltningen av prästlönetillgångarna.

Kursiverad text i "Nuvarande lydelse": utgår enligt förslaget Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ Tillstyrker
- ☐ **Tillstyrker delvis**
- ☐ Avstyrker
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift ser det som positivt att de nuvarande områden utvecklas i riktning mot gemensam uppföljning av fler aspekter inom skogsbruket och gemensam strategi- och metodutveckling. Idag möter Kyrkostyrelsen stiftsstyrelsernas presidier regelbundet för samtal om verksamhetsutveckling. En liknande överläggningsmodell bör utvecklas för skogsförvaltningen.

Årlig redovisning till kyrkomötet införs (s. 324)
Utredningens förslag: Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen.
Ändrad paragraf: ett nytt andra stycke införs i 46 kap. 5 c §

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Föreslagen lydelse

Kyrkostyrelsen ska årligen genom en skrivelse till kyrkomötet redovisa iakttagelser och åtgärder om tillsynen av förvaltningen. Redovisningen ska innehålla en redogörelse rörande insatser för att säkerställa andlig, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

☐ Tillstyrker

☐ **Tillstyrker delvis**

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift konstaterar att det idag sker redovisning till kyrkostyrelsen genom årliga samråd och en tillsynsrapport. Att utveckla denna redovisning så att samtliga hållbarhetsdimensioner tas upp kan vara ett bra sätt att öka transparens och samspel mellan skogsbruk och annan kyrklig verksamhet. Kyrkostyrelsen bör i sin tur sedan återrapportera till kyrkomötet. Luleå stift ser det som lämpligt att sådan redovisning sker på en övergripande nivå och inte blir för detaljerad, exempelvis genom att det införs som en rubrik i årsredovisningen.

Hur det närmare bör utformas beror på om kyrkostyrelsen ges ett operativt ansvar eller ett tillsynsansvar.

12.2.8 Urfolksrättslig princip införs (s. 325)

Utredningens förslag: Principen om fritt och informerat förhandssamtycke införs i kyrkoordningen. Åtgärder som innebär en direkt och betydande påverkan för renskötselns bedrivande, får inte påbörjas eller genomföras innan ett sådant samtycke lämnats av den berörda samebyn. Överenskommelser som ingås med berörd sameby ska

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

dokumenteras.
Ny paragraf: 46 kap. 3 a §

Föreslagen lydelse
En åtgärd i förvaltningen av en prästlönefastighet som innebär en direkt och betydande påverkan för renskötselns bedrivande, får inte påbörjas eller genomföras innan ett fritt och informerat samtycke lämnats av den berörda samebyn. Överenskommelse som ingås med en berörd sameby ska dokumenteras.

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positivt till att urfolksrättens principer tillämpas i Svenska kyrkans skogsbruk men är tveksamma till om det bör ske genom att en paragraf tillförs i kyrkoordningen. Luleå stift menar att detta bör regleras i de riktlinjer som kyrkostyrelsen kommer att utfärda och som följs upp och utvecklas över tid.

Luleå och Härnösands stift är nu FSC-certifierade. Vi menar att den processen först behöver få ha sin gång och börja implementeras innan nya riktlinjer formuleras utifrån ytterligare behov som kan uppstå.

Ett par problem med den föreslagna formuleringen är att den enbart gör samebyarna till representanter för urfolket samerna, något som riskerar att förstärka den kategoriklyvning som Svenska kyrkan tagit upp i sin ursäkt till samerna. Det finns fler inom urfolket som skulle behöva få göra sina röster hörda, men ännu finns inga metoder för detta. Dessutom finns koncessionsrenskötseln, som berör minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset. Risken är följaktligen att paragrafen kan skapa splittring snarare än tillgodose rättigheter. Vi ser också att FSC-certifieringen inbegriper tillvägagångssätt för medling vid tvister, något som den föreslagna formuleringen saknar. Risken är att den blir omöjlig att hantera i praktiken. Luleå stift ser att kyrkan behöver ta hand om dessa relationer genom

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

samtal och samförstånd snarare än genom regleringar som riskerar att skapa nya konflikter.

Om en urfolksrättslig princip ska införas i kyrkoordningen bör den vara formulerad så att ansvaret läggs på kyrkostyrelsen i dess arbete med mål och riktlinjer. Ett förslag kunde vara: "Kyrkostyrelsen ska i sina beslut om mål och inriktning för förvaltningen beakta urfolksrättens principer och stärka samernas inflytande över Svenska kyrkans skogsbruk på deras traditionella marker." Med en sådan formulering kan kyrkostyrelsen ange att alla stift ska FSC-certifieras och att ytterligare samrådsåtgärder och gemensamma utbildningsåtgärder ska genomföras. Dessa kan skifta över tid och bli skarpare allt eftersom kunskaper och erfarenheter växer.

Luleå och Härnösands stift har under minst 20 års tid sökt samarbete med rennäringen genom Svenska Samerna Riksförbund, SSR, och haft möten och förslag på hur PLT skulle kunna sluta ett avtal med SSR om hur inflytandet från samebyarna skulle formaliseras på PLT:s fastigheter. Tidigt i processen fanns ett förslag på avtal som såg ut att accepteras från båda parter men då SSR är en paraplyorganisation för alla samebyar kunde man inte få mandat att skriva under avtalet. Luleå och Härnösands stift har i den fortsatta dialogen sedan mötts av att SSR ser FSC certifiering som den enda vägen att tillfredsställa samebyarnas önskemål vilket nu blivit verklighet. Att då utan att låta FSC verka i praktiken gentemot samebyarna införa en reglering som är svåruttolkad kommer att medföra svårigheter i det praktiska arbetet.

Om principen om fritt och informerat förhandssamtycke ska införas i kyrkoordningen bör det följa dagens FSC standard, detta för att undvika osäkerhet i vad regleringen innebär.

12.2.9 Solidariskt kyrkligt ansvar för ett hållbart skogsbruk införs (s.326)

Utredningens förslag: Församlingar och pastorat med andelstal i prästlönetillgångarna ska kunna kompenseras vid en omställning av Svenska kyrkans skogsbruk. Syftet är att värna de ekonomiska förutsättningarna för de församlingar och pastorat som kan få mindre utdelning

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

från prästlönetillgångarna, som ett resultat av omställningen. Stift, som tar stort ansvar för att ställa om sitt skogsbruk enligt den inriktning som kyrkostyrelsen beslutar, ska också kunna få kompensation. Syftet är att premiera ansvarstagande. Kostnaden för kompensationen ska bäras solidariskt inom Svenska kyrkan. För att möjliggöra en sådan modell föreslås dels införande av en hållbarhetsavgift för samtliga församlingar i Svenska kyrkan, dels en möjlighet att minska den andel av nettovinsten från förvaltningen av prästlönetillgångar som stiften ska betala in till nationell nivå. Modellen innebär ett långsiktigt ekonomiskt hållbart system som möjliggör både upprätthållande av nivåer i stiftsbidrag från nationell nivå, samt bibehållen utdelning till församlingar och pastorat med andelar i prästlönetillgångarna.
Ändrade paragrafer: 44 kap. 3 och 46 kap. 5 §§

Föreslagen lydelse
44 kap. 3 § fjärde och femte stycket
Församlingen ska om kyrkomötet beslutar det även betala en hållbarhetsavgift.
Kyrkostyrelsen får utfärda närmare bestämmelser om hållbarhetsavgift.

Nuvarande lydelse
46 kap. 5 § tredje stycket
Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp.

Föreslagen lydelse
46 kap. 5 § tredje stycket
Samtidigt som vinstmedel betalas ut till församlingarna ska stiftet till den nationella nivån betala ett lika stort belopp.
Kyrkostyrelsen får besluta att beloppet till nationell nivå får sättas ned.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Kursiverad text i "Föreslagen lydelse": läggs enligt förslaget till i nuvarande lydelse

- ☐ Tillstyrker
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ **Avstyrker**
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positivt till att Svenska kyrkan tar ett gemensamt ansvar för ett förändrat skogsbruk och att de församlingar och pastorat som förlorar ekonomiskt på detta kompenseras. Det är också positivt att stift, som tar ett stort ansvar för att ställa om ska kunna kompenseras. Luleå stift ser dock stora svårigheter med utredningens förslag. Beteckningen hållbarhetsavgift är olycklig och riskerar att skapa negativa reaktioner som smittar av sig på hållbarhetsarbetet i stort. Förslaget drabbar dessutom församlingar som idag inte får del av avkastningen från PLT, vilket kan skapa konflikter. Hur finansieringen ska ske behöver därför utredas ytterligare.

12.3 Mål och inriktning för skogsförvaltningen (s. 329) Förslag markerade med * förutsätts beslutas av kyrkostyrelsen.

Utredningens förslag*: Målet för förvaltningen av skog som ingår i prästlönetillgångarna och av kyrkan ägd skog ska vara: Svenska kyrkans skogsbruk ska bidra till att skapa ett varierande och multifunktionellt landskap med en mångfald av brukningsmetoder där fler värden kan levereras samtidigt, såsom andliga och existentiella

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

värden, ekonomisk avkastning, biologisk mångfald, klimatnytta, ekosystemtjänster i övrigt och social välfärd.

☐ **Tillstyrker**

☐ Tillstyrker delvis

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift menar att det föreslagna målet är bra och ligger väl i linje med hur Luleå stifts PLT arbetar redan idag. Vi vet samtidigt att olika tolkningar av de begrepp som föreslås har bidragit till att skapa konflikter kring skogsbruk i stort inklusive PLT. "Klimatnytta" kan betyda både att skogen ska stå kvar "för alltid" och att den tvärtom ska brukas ganska intensivt. Detta ställer därmed stora krav på ett gemensamt arbete med uttolkning och metodutveckling.

12.3.1 Områden för biologisk mångfald och klimat (kolinlagring) (s. 330)

Utredningens förslag*: 20 % av den produktiva skogsmarken ska avsättas för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder (kolinlagring). Målet ska vara uppnått 2030. Vid uppnående av denna nivå får nya frivilligt avsatta områden bytas mot andra tidigare avsatta områden med lägre naturvårdskvalité (max 1 %).

☐ **Tillstyrker**

☐ Tillstyrker delvis

☐ Avstyrker

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

En avsättning om 20% av den produktiva skogsmarken för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder bedöms fungera väl för PLTs tillgångar inom Luleå stift.

Prioriterade naturtyper (s. 331)

Utredningens förslag: Vid utseendet av nya områden för biologisk mångfald och klimat bör följande naturtyper prioriteras: alla områden som ingår i de stora sammanhängande naturskogarna som föreslogs skyddas av Skogsutredningen 2020, huvuddelen av de kvarvarande kontinuitetsskogarna, tillkommande ej brukad skog inom renskötselområdet, ädellövskog, kalkbarrskog, skog för artbevarande i övrigt enligt artskyddsförordningen samt vissa restaureringsmarker. Planeringen över vilka nya områden som berörs bör i huvudsak vara klar inom en tvåårsperiod.

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positiv till att värdefulla naturområden avsätt men menar att dessa avsättningar bör ske efter bedömning av faktiska naturvärden samt regionala bristanalyser, ej genom schabloner. Samarbete med länsstyrelse och skogsstyrelse bör vara ett bra regionalt/lokalt sammanhang för att

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

fånga den högsta naturvårdsnyttan inklusive konnektivitet. Detta arbete görs bäst på stiftsnivå.

Luleå stift menar att vid utseendet av nya områden som avsätts för biologisk mångfald ska, för varje tillfälle, rådande kunskapsläge och bristanalys vara avgörande för valet av områden.

Stiftsstyrelsen i Luleå stift ser hellre ett mål baserat på åtgärdad areal årligen än att klassa stora arealer inom några få år som sedan ska åtgärdas under en lång tid.

12.3.2 Områden för anpassat trakthyggesbruk (s. 332)

Utredningens förslag*: Anpassat trakthyggesbruk bedrivs inom 47 % av arealen. Omloppstiden förlängs i hälften av denna areal till 20 % över lägsta slutavverkningsålder för kolbindning i skogen (ökad kolsänka) och senare bättre substitution. Alla contortabestånd avvecklas inom en 10-årsperiod och ersätts med tall. Den generella hänsynen förstärks och omfattar fortsättningsvis 15 % hänsynsyta och virkesvolym.

☐ Tillstyrker

☐ **Tillstyrker delvis**

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift avstår från att uttala sig kring vilken procent som är rimlig för Anpassat trakthyggesbruk.

Förslaget om förlängning av omloppstiden innebär för de flesta stift ingen begränsning, snarare tvärtom. PLT i Luleå stift har idag en omloppstid på hela arealen som överskrider Lägsta ålder för föryngringsavverkning med ca 50%. Granbestånd som är mer frekventa i södra Sverige kan behöva undantas då risken för skador så som röta, stormfällning och insektsangrepp är stor i dessa bestånd.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Inom samplaneringsprocessen med rennäringen kommer PLT naturligt att få förslag om att avveckla specifika contortabestånd vilket ska tillmötesgås i enlighet med FSC certifieringen. Den största delen av PLT:s contortabestånd planterades under 1980 talet och är därmed inne i en ålder då den volymmässigt tillväxer snabbt och därmed binder mycket koldioxid till stamveden. Ur klimatmässig- och resurshushållningssynpunkt vore det oklokt att avverka dessa träd innan deras tillväxt och koldioxidbindning kulminerar och de vid avverkning kan leverera en hög andel sågtimmer.

Stiftsstyrelsen i Luleå stift ser hellre ett mål baserat på åtgärdad areal årligen än att klassa stora arealer inom några få år som sedan ska åtgärdas under en lång tid.

Hänsyn och anpassning (s. 333)

Utredningens förslag: Hyggesstorleken begränsas. Skogsstyrelsens målbilder för generell hänsyn tillämpas fullt ut varvid extra fokus läggs på hänsynskrävande biotoper, vattenmiljöer, fornlämningar och skador vid markberedning. Hänsynen gäller som medeltal i ett bestånd. Lövandelen ökar generellt och omföring sker av gran till tall (ståndorts- och klimatanpassning).

- ☐ Tillstyrker
- ☐ **Tillstyrker delvis**
- ☐ Avstyrker
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Hyggesstorleken begränsas till viss del idag av FSC certifieringen men Luleå stift ser positivt på strävan efter att hyggesstorleken ska bli mindre.

Luleå stift anser att skogsstyrelsens målbilder för generell hänsyn bör tillämpas fullt ut varvid extra fokus läggs på hänsynskrävande biotoper, vattenmiljöer, fornlämningar och skador vid markberedning. Den generella hänsynen bör gälla 15 % av arealen som medeltal per år och stift. Ståndortsanpassning bör tillämpas vid val av trädslag.

12.3.3 Områden för naturnära skogsbruk (s. 334)

Utredningens förslag*: 33 % av skogsinnehavet brukas med naturnära skogsbruk och underindelas enligt följande:
-Anpassning till rennäringens behov 8 %
-Blädning 10 %
-Hyggesfritt i övrigt – luckor, överhållen skärm 15 %
Planeringen av klassningen av bestånden bör i huvudsak vara klar inom en tvåårsperiod. I klassningsarbetet ska samverkan ske med berörda församlingar (jämför förslag till ny paragraf i kyrkoordningen i kapitel 12.2.6)

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positiv till inriktningen i sak men menar att definitionen av naturnära skogsbruk blir otydlig. I stället bör ett mål om hyggesfritt skogsbruk med en enkel och fri målbeskrivning utan detaljreglering användas. Ett sådant mål kunde ange att den areal som åtgärdas med hyggesfria metoder, under en viss tidsperiod, ska motsvara en procentandel

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

av den slutavverkade arealen under samma period. Målet mäts då som ett glidande medelvärde. En precisering av procentsatser och nivåer bör ske inom ramen för det gemensamma uppföljnings- och utvecklingsarbetet. Då kan lokal kunskap vävas samman med övergripande nationella perspektiv.

Utredningens förslag: Med naturnära skogsbruk menas ett multifunktionellt landskap, i allt väsentligt produktionsklassad mark, med skonsamt, småskaligt varierat skogsbruk med kombinerade mål och med följande komponenter av anpassning:
- Social hänsyn i vid bemärkelse, här avses bland annat friluftsliv, kulturmiljövård, rekreation och hälsa. Särskilt fokus på tätortsnära skog
- Hänsyn till rennäringen
- Större lövandel där det är möjligt
- Stor andel naturlig föryngring
- Inslag av restaureringsåtgärder, bland annat ökning av områden med marklav
- Ingen gödsling
- Ingen dikning
- Inga främmande trädslag
- Ekologiskt funktionella kantzoner längs sjöar och vattendrag
- Hänsyn till ras och skred
- Klimathänsyn genom återvätning främst på dikade näringsrika torvmarker.

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positiv till inriktningen i sak men menar att definitionen av naturnära skogsbruk blir otydlig. I stället bör ett mål om hyggesfritt skogsbruk med en enkel och fri målbeskrivning utan detaljreglering användas. En precisering av procentsatser och nivåer bör ske inom ramen för det gemensamma uppföljnings- och utvecklingsarbetet. Då kan lokal kunskap vävas samman med övergripande nationella perspektiv.

12.3.4 Preciseringar rörande områden för naturnära skogsbruk (s.335)
Anpassning till rennäringens behov

Utredningens förslag: Målet avser mager tallskog i renskötselområdet. Dessa områden renskötselanpassas genom en hårdare röjning och gallring och ingen eller mycket skonsam markberedning. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 10 %.

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift föreslår att frågan inte detaljregleras utan att FPIC istället får verka på 100% av arealen genom FSC certifiering. De goda relationer Luleå stifts PLT har med rennäringen kommer förmodligen inte att förbättras om det kommer tvingande schablonmässiga åtgärder. I vissa fall kan regleringen i kyrkans interna regelverk bli verkningslösa då FPIC tillämpas i samplanering med rennäringen. Kommer vi inte överens om en tvingande åtgärd i samplaneringen kan vi ej utföra den utan att bryta mot FSC/FPIC.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Blädning (s. 336)

Utredningens förslag: Blädning förutsätts ske i de kvarvarande kontinuitetsskogarna efter att huvuddelen avsatts för biologisk mångfald och klimat. I övrigt handlar det om befintliga flerskiktade skogar, heterogen granskog (blandskog). Då arealerna inte är tillräckliga för att omedelbart ställa om till blädning sker också planering av områden med inväxande blädningsskog där omställning från enskiktad till fler- eller fullskiktad skog förutsätts ske systematisk i berörda bestånd både i etablerings-, röjnings- och gallringsfas. Den generella hänsynnivån inom dessa områden är 15 %.

- ☐ Tillstyrker
- ☐ Tillstyrker delvis
- ☐ **Avstyrker**
- ☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift är positiv till inriktningen i sak men konstaterar att blädning inte är aktuellt i merparten av kontinuitetsskogarna i norr oavsett definition då de till största del domineras av tall som ej fungerar i ett blädningsskogsbruk. I stället bör ett mål om hyggesfritt skogsbruk med en enkel och fri målbeskrivning utan detaljreglering användas. En precisering av procentsatser och nivåer bör ske inom ramen för det gemensamma uppföljnings- och utvecklingsarbetet. Då kan lokal kunskap vävas samman med övergripande nationella perspektiv.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Hyggesfritt i övrigt – luckor, överhållen skärm (s. 337)

Utredningens förslag: Övriga så kallade hyggesfria alternativ – luckor och överhållen skärm – planläggs på 15 % av arealen. Den generella hänsynsnivån inom dessa områden är 15 %.

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ **Avstyrker**

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift anser att det i stället bör användas ett mål om hyggesfritt skogsbruk med en enkel och fri målbeskrivning utan detaljreglering. En precisering av procentsatser och nivåer bör ske inom ramen för det gemensamma uppföljnings- och utvecklingsarbetet. Då kan lokal kunskap vävas samman med övergripande nationella perspektiv.

12.4 Rennäringen och markförvaltningen (s. 337)

Utredningens förslag:
- Fritt och informerat förhandssamtycke, FPIC, införs som princip i kyrkoordningen, se också 12.2.8
- Skogsbruket anpassas till renskötselns behov, se vidare 12.3.3 och 12.3.4
- Möjligheten skapas att genom avtal för organisationer med anknytning till det samiska folket utnyttja Svenska

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

kyrkans skog för att hämta slöjdämnen.
- Heliga platser undantas i förekommande fall helt från skogsbruk. Dessa platser förvaltas gemensamt av samerna och kyrkan.
- Dialog på strategisk nivå etableras mellan företrädare för de nationella samiska organisationerna och Svenska kyrkan
- Samiska företrädare ges möjlighet till ersättning vid deltagande i samråd.

☐ Tillstyrker

☐ **Tillstyrker delvis**

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Angående FPIC: Se Luleå stifts kommentar till 12.2.8 rörande införandet av FPIC samt 12.3.4 rörande skogsbrukets anpassning till renskötselns behov.

Luleå stift tillstyrker förslaget om att heliga platser i förekommande fall undantas från skogsbruk. Detta tillgodoses genom FSC-certifieringens krav på samråd och samplanering.

Möjligheten för organisationer med anknytning till det samiska folket att genom avtal utnyttja Svenska kyrkans skog för att hämta slöjdämnen är även det något Luleå stift tillstyrker men också det är något som redan idag tillgodoses i dagens förvaltning. Luleå stift vill framhålla att även andra grupper ägnar sig åt traditionell slöjd och att även dessa kan uppmärksammas vid ett sådant initiativ.

Rörande dialog på strategisk nivå: Luleå stift konstaterar att SSR finns med i styrelsen för FSC, vilket innebär att det redan finns visst samråd på strategisk nivå. Detta kan gärna förstärkas även genom samtal på nationell nivå i Svenska kyrkan. Genom sådana strategiska samtal kan även icke renägande samer göra sina röster hörda. Däremot menar Luleå stift att planering för enskilda områden tillgodoses genom FSC-certifieringen.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Luleå stift tillstyrker förslaget om ersättning vid deltagande i samråd. Närmare riktlinjer för detta bör preciseras.

12.5 Svenska kyrkans inriktning för ett hållbart jordbruk (s. 338)

Utredningens förslag: Följande områden föreslås prioriteras i förvaltningen av jordbruksfastigheter
- bibehålla markens produktionsförmåga och struktur samt förmåga att binda kol genom mindre markbearbetning
- bygga våtmarker/dammar mot övergödning och för tillgång till vatten för bevattning
- restaurera och sköta naturbetesmarker
- fortsatta energiåtgärder vid och på fastigheter (gårdsarrenden)
- bibehålla arealen åkermark.

☐ Tillstyrker

☐ Tillstyrker delvis

☐ Avstyrker

☐ **Ingen uppfattning**

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift har ingen egen jordbruksmark, men instämmer i vikten av att jordbruk på kyrkans marker sker på ett sätt som tar hänsyn till markstruktur, kolupptag och andra miljö- och klimatåtgärder samt att energiåtgången på gårdarna minskar.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

12.6 Insatser för att stärka genomförandet (s. 339)

Vad anser du/ni om utredningens förslag: För att underlätta genomförandet föreslås även att
- Kyrkostyrelsen inrättar ett råd för markförvaltning från den 1 januari 2026
- Särskilda omställningsmedel anslås för att underlätta omställningen
- Omfattande utbildningsinsatser görs inom området Naturnära skogsbruk
- Ett nytt uppföljningsprogram för generell hänsyn implementeras
- En befattning med hög skogsekologisk kompetens inrättas
- Samverkan med omgivande samhälle utvecklas, samt att
- Svenska kyrkans hemsida utvecklas för kommunikation om förvaltningen av prästlönetillgångar

☐ Tillstyrker

☐ **Tillstyrker med justering**

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Luleå stift ser positivt på att särskilda omställningsmedel anslås för denna process. Det är också positivt att hemsidan utvecklas för ökad transparens och kommunikation om förvaltning av PLT-tillgångar liksom att samverkan med det omgivande samhället utvecklas.

Om kyrkoordningen lägger operativt ansvar på kyrkostyrelsen, behöver den själv få bedöma vilket behov som finns av ett råd med uppgift att bistå kyrkostyrelsen med sakkunskap. Dock vill Luleå stift framhålla vikten av att rådet i så fall arbetar i nära samspel med PLT-förvaltningarna så att uppföljning, utvecklingsarbete och nationella mål och inriktning blir väl integrerade och bygger på såväl sakkunskap i rådet som praktisk erfarenhet och lokalkännedom i PLT-förvaltningarna.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

Det vore olyckligt om det uppstår motsättningar mellan rådet och PLT-förvaltningarna på grund av bristande kommunikation.

Med det stora beting som utredningens förslag lägger på kyrkostyrelsen frågar sig Luleå stift om det räcker med endast en befattning med hög skogsekologisk kompetens.

12.8 Ändring av konsolideringsreglerna (s. 342)
Utredningens förslag: Konsolideringsreglerna förändras enligt följande.
- Schablonskatteavdraget i konsolideringstakets fastighetsdel tas bort.
- Det sker en trappstegsvis höjning av högsta konsolideringsgrad i takets fonddel vid hög allokering mot fond. Stift som är allokerade mot fond till mer än 50 procent får en högsta tillåtna konsolideringsgrad i fonden om 150 procent medan stift som är allokerade mot fond till mer än 75 procent får en högsta tillåtna konsolideringsgrad i fonden om 160 procent. Övriga stift behåller nuvarande högsta tillåtna konsolideringsgrad om 140 procent.
- När fondkapitalet till följd av fastighetsaffärer tillfälligt sänks över ett årsskifte kan avsteg från konsolideringsreglerna göras för aktuellt stift. För att få ett snabbt beslut bör kyrkostyrelsen delegera beslutsrätten i denna del till generalsekreteraren.

☐ **Tillstyrker**

☐ Tillstyrker delvis

☐ Avstyrker

☐ Ingen uppfattning

Kommentera gärna ovanstående svar

Konsolideringstaket har under vissa år tvingat stift att dela ut intäkter från goda börsår som överstigit den budgeterade utdelningen, för att

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE

nästkommande år då börsen gått ned tvingats avstå utdelning då resultatet inte medgett utdelning. En försiktig höjning av konsolideringstaket välkomnas.

Har du/ni några ytterligare kommentarer på utredningen?

Luleå stift ser att skogsutredningens huvudförslag motsvarar den inriktning som Luleå stift strävar mot, där skogen inte bara är en ekonomisk resurs, utan fyller många andra behov och där hänsyn tas till många olika värden i bruket av den.

På några punkter är Luleå stift mer tveksamt till utredningens förslag. Det gäller förslag som riskerar att leda till överbyråkratisering och centralstyrning och förslag som är otydliga eller alltför detaljerade och riskerar att spä på konfliktlinjer snarare än att skapa enighet och samling.

Luleå stift ställer sig kritiskt till att viktiga frågor för skogsförvaltningen inte behandlas i utredningen. Det gäller framför allt frågor om gallring, samt utbyggnad av vind- och solkraft.

Comfact Signature Referensnummer: 190660SE